

Franken advocaten

www.frankenadvocaten.eu

- Projectontwikkelingsovereenkomsten • GIW-procedures • Huurrecht bedrijfs- en woonruimte • Erfpacht, erfdienstbaarheden, opstal- en appartementsrechten • PPS • Aanbestedingsrecht • Staatssteun • Grondbeleid • Structuurvisies, bestemmingsplannen en ontheffingen • Bouw-, aanleg-, gebruiks-, en monumentenvergunningen
- Milieuvergunningen, meldingen en nadere eisen • Bodemverontreiniging, sanering en kostenverhaal

Staatssteun

Recente rechtspraak Europese Hof van Justitie

Op [14 januari jl.](#) heeft het Europese Hof een lezenswaardige uitspraak gedaan over staatssteun en in het bijzonder wanneer daarbij sprake is van inzet van staatsmiddelen. Inzet was een concurrentiestrijd tussen Londense taxi's en huurwagens met chauffeur, ook wel HMC's genoemd. Ingevolge het Londense busbanenbeleid mochten taxi's wel over busbanen in Londen rijden en HMC's niet. Dat beschouwden de HMC's als een ongeoorloofde vorm van staatssteun.

Het voornoemde busbanenbeleid vormde volgens de HMC's een economisch voordeel van overheidswege voor taxi's. Dat was onbetwist tussen partijen: Londense taxi's adverteerden openlijk met dit voordeel. De vraag was echter of dit voordeel bekostigd werd met overheidsmiddelen, hetgeen uiteraard noodzakelijk is voor staats-

steun. In het Londense geval moesten HMC's forse boetes betalen indien zij over busbanen reden; taxi's niet. Evenmin waren taxi's gehouden een vergoeding te betalen voor hun recht om over busbanen te rijden. Twee omstandigheden die negatief effect hadden op overheidsmiddelen, aldus de HMC's. Staatssteun moet ruim uit-

gelegd worden en omvat niet alleen subsidies maar ook bijvoorbeeld niet geëffectueerde [krediettoezeggingen](#).

Bovendien, aldus nog steeds de HMC's, was het hof in de [Nederlandse zaak](#) over verhandelbare emissierechten voor stikstofoxiden eveneens tot oordeel gekomen van een inzet van staatsmiddelen. In die zaak had Ne-

derland aan bedrijven gratis verhandelbare emissierechten gegeven.

Slechts bij overschrijding van de normen van die emissierechten konden die bedrijven beboet worden.

Voor het hof waren deze argumenten niet overtuigend. Dat de taxi's geen boetes behoefden te betalen wanneer zij over de busbaan reden, achtte het hof geen beslag te leggen op overheidsbudget. Dat was taxi's immers toegestaan door het busbanenbeleid. Maar lag dat beleid nu juist niet als geschilpunt voor?

Evenmin derfde de overheid inkomsten door geen vergoeding te vragen aan de taxi's voor gebruik van de busbanen. De wegen in het algemeen, en de gewraakte busbanen in het bijzonder, werden immers niet economisch geëxploiteerd door de overheid. Sterker nog: wegen mochten gratis ge-

bruikt worden zodat van gemiste inkomsten bij de overheid geen sprake kon zijn. Zou het verschil maken indien als uitgangspunt wordt genomen dat de taxi's de gewraakte busbanen wel commercieel gebruiken? Neen, aldus het hof, *“een veilig en efficiënt voersysteem”* is het doel van het busbanenbeleid; dit doel zou in gevaar komen indien taxi's voor het gebruik van busbanen zouden moeten betalen: *“een dergelijke betalingsverplichting zou een deel van de chauffeurs van Londense taxi's er immers van kunnen weerhouden deze banen te gebruiken.”*

De Nederlandse zaak mocht de HMC's ook niet baten: in die zaak was het mogelijk om aan boetes te ontsnappen door extra emissierechten te kopen. Een dergelijk mechanisme kende het busbanenbeleid niet, aldus het

hof, omdat *“ieder ongeoorloofd gebruik van de busbanen een beboetbare inbreuk oplevert”*. Zou dit oordeel anders kunnen luiden indien als ontsnappingsmechanisme wordt genomen het *niet* rijden over de busbanen?

Tenslotte is nog interessant dat het hof het Londense busbanenbeleid in beginsel als een ongunstige beïnvloeding van het handelsverkeer tussen de Europese lidstaten beschouwde. Die beïnvloeding hangt niet af van de plaatselijke aard van de diensten: *“In het hoofdgeding kan in het bijzonder niet worden uitgesloten dat het busbanenbeleid het voor HMC's minder aantrekkelijk maakt om diensten aan te bieden in Londen, waardoor de kansen voor ondernemingen uit andere lidstaten om tot deze markt toe te treden slinkt.”*

Nieuwsflits

... Op [9 januari jl.](#) heeft de Hoge Raad bepaald dat [art. 39 Fw](#) ook geldt voor de huur van roerende zaken: dergelijke huurovereenkomsten kunnen in ieder geval binnen drie maanden na faillissement door opzegging beëindigd worden en de huurtermijnen zijn na datum faillissement boedelschuld. ...

Nieuwsflits

... Onlangs heeft de [kantonschter](#) geoordeeld dat een *zonwering aan het gehuurde als een roerende zaak moet worden beschouwd waarvoor verhuurder dus maandelijks servicekosten in rekening mag brengen bij de huurder.* ...

Europese richtlijn oneerlijke bedingen ook van toepassing op de relatie advocaat en consument

Het Hof van Justitie van de Europese Unie heeft [onlangs](#) geoordeeld dat de [richtlijn inzake oneerlijke bedingen \(93/13/EEG\)](#) ook van toepassing is op een tussen een advocaat en een consument gesloten overeenkomst voor het verlenen van juridische diensten.

De Europese richtlijn inzake oneerlijke bedingen in consumentenovereenkomsten biedt bescherming aan de consument (een natuurlijk persoon die niet handelt in de uitoefening van zijn beroep of bedrijf) tegen oneerlijke bedingen in een overeenkomst met een verkoper (een natuurlijk persoon of een rechtspersoon die handelt in het kader van zijn beroeps- of bedrijfsuitoefening).

Oneerlijke bedingen zijn bedingen waarover niet afzonderlijk is onderhandeld, zoals bedingen in algemene voorwaarden, en die bewust het evenwicht tussen de rechten en verplichtingen van partijen aanzienlijk verstoort in het nadeel van de consument, aldus artikel 3 van de richtlijn. De richtlijn bevat een indicatieve en niet uitputtende lijst, de zogenaamde blauwe lijst, van bedingen die als oneerlijk kunnen worden aangemerkt. De blauwe lijst is te vergelijken met de grijze lijst uit [artikel 6:237 van het Burgerlijk Wetboek](#) waarin bedingen zijn neergelegd die worden vermoed “onredelijk bezwarend” te zijn en daarmee voor vernietiging in aanmerking komen.

Deze Europese richtlijn is ook van toepassing op overeenkomsten voor het verlenen van juridische diensten in ruil voor een honorarium tussen een advocaat en een consument. De ver-

houding tussen een advocaat en een consument is namelijk van nature onevenwichtig waardoor het voor de consument onder meer lastig is om de kwaliteit van de door de advocaat geleverde diensten te beoordelen. Dit betekent dat de consument bescherming toekomt op grond van deze Europese richtlijn en de door de advocaat gehanteerde bedingen in bijvoorbeeld algemene voorwaarden mogelijk als oneerlijk kunnen worden beschouwd.

Uitgesloten van de beoordeling zijn het eigenlijke voorwerp van de overeenkomst alsmede de redelijkheid van de prijs, mits deze bedingen voor de consument duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd. Het laatste geldt overigens voor alle door de advocaat gehanteerde standaardbedingen. Bij twijfel over de betekenis van een beding prevaleert de voor de consument gunstigste uitleg. De blauwe lijst vertaalt naar de dagelijkse praktijk van een advocaat brengt met zich mee dat onder meer de volgende, nogal evidente, standaardbedingen als oneerlijk kunnen worden aangemerkt;

- Bij gebrekkige uitvoering van de werkzaamheden door de advocaat kan consument de advocaat hierop op geen enkele wijze aanspreken.
- De advocaat bedingt van de consument een te hoge

schadevergoeding bij niet tijdige betaling van de declaratie.

- De advocaat mag de door de consument betaalde voorschotten houden bij opzegging van de overeenkomst door de advocaat.
- De advocaat mag zijn honorarium achteraf, na het verlenen van de juridische bijstand, vaststellen.
- Alleen de advocaat kan de overeenkomst met de consument opzeggen.
- De consument dient al zijn verplichtingen na te komen, ook in het geval de advocaat zijn verplichtingen niet uitvoert.
- De advocaat mag eenzijdig de voorwaarden van de overeenkomst wijzigen.

Let als consument bij het aangaan van een overeenkomst met een advocaat erop dat de standaardbedingen in de overeenkomst duidelijk en begrijpelijk zijn geformuleerd alsmede dat in de overeenkomst geen bedingen zijn opgenomen die ten nadele van de consument zijn. Dergelijke bedingen binden de consument niet.

Bij de beoordeling van het oneerlijke karakter van een standaardbeding zal de rechter rekening houden met *“alle omstandigheden rond de sluiting van de overeenkomst, alsmede alle andere bedingen van de overeenkomst of van een andere overeen-*

komst waarvan deze afhankelijk is, het moment waarop de overeenkomst is gesloten alsmede met de aard van de diensten waarop de overeenkomst

betrekking heeft.” Overigens dient de rechter [ambtshalve](#) te toetsen of een standaardbeding als oneerlijk moet worden aangemerkt en hoeft de

consument hierop geen beroep te doen.